

1960 - BARA ÅKRAR. En enda stor fabriksbyggnad, en landsväg och bredvid järnvägen. Jungfrulig marknad för en växande industri - Karlaverken vid Hedevägen var tidigt ute.

UR SVENSKA AERO-BILDERS ARKIV

LITE FRÅN OVAN ELANDERS - HEDEVÄGEN

Chassin och traktorågar på Karlaverken

En knippa bilder från förr tagna i fågelperspektiv damp ner på Kungsbacka-Posten. Bilderna, tagna på 1950-talet, har vi fått från Svenska Aero-Bilders arkiv.

Det är flygbilder, som visar olika delar av Kungsbacka med omnejd från ett annat Sverige, i mitten på förra seklet.

I dag avslutar vi med en bild på en av Kungsbackas stora industrier - Karlaverken.

Augusti 1958.

Semestern är över. På Karlaverken vid Göteborgsvägen på Hedeområdet har arbetare och tjänstemän just återvänt till arbetet. Solbrända, utvilade. Sedan 1951 har man hela tre veckors lagstadgad semester i Sverige. Men det finns de som börjat knorra - en vecka till skulle behövas. Och faktiskt - 1963 får svenskarna fyra veckor semester.

För Bengt Karlsson, 15 år, har sommarlovet tagit slut för alltid. Efter åtta års enhetsskola är det dags att börja arbeta. Bengt hade nära till skolan, den låg bara ett stenkast från familjens lilla radhus i Hede.

Jobbet tvärs över vägen.

Lika nära blir det till jobbet. Det är bara att gå över vägen, till fabriken på andra sidan. Där har pappa Gunnar redan arbetat i två år, sedan han flyttade hit med hela familjen, inalles åtta personer från Olofström i Blekinge.

Nu är det Bengts tur att följa i pappas fotspår.

- Det var så enkelt på den tiden.

1983 - FLER INDUSTRIER. Åkermarken minskar, på 1980-talet tar byggandet fart och Elanders har flyttat in och börjat bygga ut gamla Karlaverken.

berättar Bengt, idag anställd på Atlet i Mölnlycke. Farsan frågade om det fanns något jobb åt mig - och sen var det bara att sätta igång.

Men vad kan en 15-årig pojkspoling tänkas kunna uträtta på en verkstad? Ja, han får väl börja som alla andra 15-åringar, som inte är springpojkar i någon av stans affärer. Han blir hantlangare till alla dom gamla uvarna, gör "skitgöret" helt enkelt.

Skåpbilar och chassin

Karlaverken ägs av Gunnar Tärby,

man köper in chassin och bygger skåpbilar och släpvagnar, och senare även säkerhetsbågar till traktorer.

Och radhusen där Karlsson, och många andra Karlaverksarbetare bor, har byggts genom Tärbys försorg.

Kungsbacka har nästan 18 000 invånare i hela kommunen, dryga tvåtusen i själva staden.

En stad som bland mycket annat kan stoltsera med två biografer - Aranäs och Saga. Det är dit en del av Bengts lön går. Hans för-

sta barnförbudna filmen är "Revansch i Burma".

Men när Bengt börjar arbeta får han även betala för mat och boende hemma - fyrtio kronor var månad!

Rosengrens och Elanders

Karlaverken efterträddes med tiden av Rosengrens som flyttade sin produktion av brand- och hissdörrar från Hisingen i Göteborg till Kungsbackas nya industriområde.

Fast det skulle förstås dröja in-

nan åkermarken efter Göteborgsvägen fylldes med fler industribyggnader - till dagens mångfald.

Jovisst - delar av gamla Karlaverken finns fortfarande kvar, men nu i Elandersk tappning.

Trycker kataloger i hela Europa

Elanders tryckeri flyttade från Järntorget i Göteborg till Kungsbacka 1972. Drygt tio år senare gjordes de första tillbyggnaderna när företaget började trycka kataloger i offset, i stället för det stensåldersmässiga högtrycket.

Tillbyggnaderna på Elanders har sedan fortsatt i takt med att företaget givit sig ut i världen för att i slutet av 90-talet introducerats på börsen. Idag är Elanders en av Europas ledande katalogproducenter, en jättekoncern med fabriker även i övriga världen - som till exempel i Kina.

Därmed stänger vi Kungsbacka-Postens serie med flygbilder över det gamla Kungsbacka.

Virtuellt flygande

Då, för 50 år sedan, togs "gårdsbilder" med flygmaskin, det gör man idag också.

Men skillnaden är enorm. Nu går vi bara in på Google Earth på Internet och "flyger" virtuellt. På några sekunder får vi upp en fotografisk bild av hela vår planet. Snabbt flyger vi in över Europa, Sverige, Kungsbacka och "lågstrifarna" på Göteborgsvägen. Lite från ovan.

Världen har blivit så liten, så liten. Och så nära. Det kallas globalisering.

Och barnförbudna filmer - finns definitivt inte längre.

MAUD PINHLAD